Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0518U000780

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-10-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хоменко Світлана Олегівна
2. Khomenko Svitlana Olehivna

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-10-2018

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., Київська обл., 08853, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.353.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа Інститут зернових культур

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, 14, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., Київська обл., 08853, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Селекційно-генетичне поліпшення пшениці ярої м'якої та твердої в умовах Лісостепу України

2. Plant-breeding and genetic improvement of bread and durum spring wheat in environment of Ukrainian Forest-Steppe

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: закономірності рекомбінаційних процесів за внутрішньовидових та міжвидових схрещувань, ефективність селекції при гібридизації пшениці з різним типом розвитку; особливості мінливості та успадкування цінних господарських ознак; формування і прояв стійкості до несприятливих чинників довкілля в селекції пшениці м'якої і твердої ярої. Методи – польові, лабораторні та статистичні. Результати: створено у співавторстві 16 високоврожайних сортів пшениці м'якої та твердої ярої, з яких 10 включено до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, їх посівні площі у виробництві склали впродовж 2015-2017 рр. понад 15 тис. га. Зареєстровано дев'ять зразків пшениці ярої у НЦГРРУ які є джерелами господарсько цінних ознак. Виділено джерела адаптивних ознак і створено новий вихідний матеріал, який використовується у практичній селекції МІП та рекомендується для інших

селекційних установ. Сформовано і зареєстровано у НЦГРРУ ознакові колекції пшениці м'якої ярої та пшениці твердої ярої за стійкістю проти грибних хвороб листя. Новизна: установлено особливості колекційних зразків пшениці м'якої і твердої ярої різного еколого-географічного походження; установлено успадкування за ступенем фенотипового домінування ознак продуктивності, загальну і специфічну комбінаційну здатність сортів та виділено джерела елементів продуктивності пшениці м'якої ярої в умовах Лісостепу і Полісся України; створено високопродуктивні, стійкі проти найбільш поширених хвороб, з високою якістю зерна, адаптовані до місцевих умов вирощування сорти пшениці м'якої ярої Сімкода миронівська, МІП Злата, Дубравка, МІП Світлана, МІП Дана; теоретично обґрунтовано та доведено ефективність міжвидових схрещувань T. aestivum L. і T. durum Desf. у селекційному процесі. Визначено можливість подолання несхрещування пшениці твердої і м'якої та створення на цій основі ліній пшениці ярої і сорту Діана з високим потенціалом продуктивності, якістю зерна та стійкістю проти хвороб; доведено доцільність проведення комплексної оцінки посухостійкості пшениці ярої, що підтверджено створенням посухостійких ліній та сортів МІП Злата, Оксамит миронівський, МІП Райдужна, внесених до Реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, для зони Степу; визначено критерії добору господарсько цінних форм на основі закономірностей впливу погодних чинників та генотипу на урожайність, висоту рослин та тривалість вегетаційного періоду. Галузь – сільське господарство.

2. Object of study: patterns of recombination processes with intraspecific and interspecific crosses, the effectiveness of breding in hybridization of wheat with different growth habit; features of variability and inheritance of valuable economic traits; the formation and manifestation of resistance to adverse environmental factors in breeding bread and durum spring wheat. Methods: field, laboratory, and statistical. Results: 16 high-yielding varieties of bread and durum spring wheat have been created in collaboration 10 of which are included in the State Register of plant varieties suitable for dissemination in Ukraine, their cultivated areas in production accounted for 2015-2017 more than 15,000 hectares. Nine samples of spring wheat were registered at the NCPGRU which are sources of economically valuable traits. Sources of adaptive traits have been identified and new source material has been created, which is used in the practical breeding of MIW and recommended for other breeding institutions. The descriptive collections of spring bread wheat and spring durum wheat for resistance to fungal leaf diseases were formed and registered at the NCPGRU. Novelty: features of collection samples of bread and durum spring wheat of various ecological and geographical origin were revealed; inheritance according to the degree of phenotypic domination of productivity traits, general and specific combining ability of varieties was established, and sources of elements of of productivity of bread spring wheat in the conditions of Forest-Steppe and Polissia of Ukraine were identified; highly productive, resistant to the most common diseases, with high grain quality, adapted to the local growing conditions the bread spring wheat varieties Simkoda myronivska, MIP Zlata, Dubravka, MIP Svitlana, MIP Dana have been created; the effectiveness of interspecific crosses T. aestivum L. and T. durum Desf. in breeding process was theoretically substantiated and proved. The possibility of overcoming the incompatibitlity of durum and bread wheat and the creation on this basis of spring wheat lines and the variety Diana with high productivity potential, grain quality and disease resistance was determined; the expediency of comprehensive assessment of the drought resistance of spring wheat has been proved which is confirmed by the creation of drought-resistant lines and varieties MIP Zlata, Oksamyt myronivskyi, MIP Raiduzhna put on into the Register of plant varieties suitable for dissemination in Ukraine for the Steppe zone; the criteria for the selection of economically valuable forms are determined on the basis of the regularities of the influence of weather factors and genotype on yield, plant height and the duration of the growing season. Fielf of use: agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковалишина Ганна Миколаївна
2. Kovalyshyna Hanna Mykolayivna

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковалишина Ганна Миколаївна
2. Kovalyshyna Hanna Mykolayivna

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лавриненко Юрій Олександрович
2. Lavrynenko Yurii Oleksandrovych

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ващенко Володимир Васильович
2. Vashchenko Volodymyr Vasyliovych

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Володимир Миколайович
2. Tyshchenko Volodymyr Mykolaiovych

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Дзюбецький Борис Володимирович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Дзюбецький Борис Володимирович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.